

مقایسه سرمایه های روان شناختی در دانشجویان شاهد و عادی دانشگاه فردوسی مشهد

فاطمه نیکفرد^۱، جوانشیر اسدی^۲

^۱ گروه روان شناسی ، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران fateme.nikfard58@gmail.com

^۲ عضو هیأت علمی مجموعه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی گرگان ardeshir.asadi@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر ، مقایسه سرمایه های روان شناختی در بین دانشجویان شاهد و عادی دانشگاه فردوسی مشهد بوده است. پژوهش حاضر از نظر هدف، پژوهشی کاربردی و از نوع روش تحقیق علی - مقایسه ای می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر را کلیه دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ به تعداد ۳۲۰۰ نفر دانشجویان عادی و ۳۵۰ نفر دانشجویان شاهد و ایثارگر تشکیل می دهند که نمونه ی پژوهش به حجم ۳۰۰ نفر (۱۵۰ دانشجوی شاهد و ۱۵۰ دانشجوی عادی) با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. در این پژوهش برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد سرمایه روان شناختی لوتانز (۲۰۰۷) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ، نسخه ۲۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و یافته ها حاکی از آن بود که بین سرمایه روان شناختی و مولفه های آن در بین دانشجویان شاهد و عادی دانشگاه فردوسی مشهد اختلاف معنی داری وجود دارد. بطوریکه میانگین نمرات سرمایه روان شناختی در دانشجویان شاهد (۸۸/۲۲) و دانشجویان عادی (۱۰۷/۰۹) بوده است و میزان سرمایه روان شناختی و کلیه مولفه های آن در دانشجویان شاهد کمتر از دانشجویان عادی می باشد.

واژه های کلیدی

سرمایه روان شناختی، دانشجویان، شاهد و عادی

مقدمه

با توجه به آنکه عوامل و منابع گوناگونی میتوانند باعث فشار روانی شود که یکی از این عوامل در زندگی افراد و خانواده ها ، نبود سرپرست به خصوص پدر خانواده است که به خودی خود یک عامل فشارزا برای اعضای خانواده و یک عامل نگران کننده برای تاثیر بر روی متغیرهایی مانند سازگاری ، ویژگی های شخصیتی، اضطراب ، استرس و خانواده به خصوص فرزندان بوده و موجب تفاوت های این متغیرها می باشد (۱). با توجه به آنکه دوران نوجوانی و جوانی؛ دورانی سرشار از غرور و زندگی است بدون شک نوجوانان و جوانان خواهان زیباترین و مطلوبترین نوع شخصیت هستند و باز گلهای این سن یا عبارتی بهتر فرزندان و یادگاران شهدای گرانقدردمان در این سن از اهمیت بسزایی برخوردارند. وجود برخی ویژگی ها میتوانند

توان مقاومت درونی را در افراد در برابر فشارهای روانی افزایش دهد و از بروز پیامدهای آن و عواقب ناشی از آن جلوگیری کند. برای نمونه یکی از شاخصه های روان شناسی مثبت گرا ؛ سرمایه روانشناختی می باشد که به صورت باور فرد به توانایی هایش برای دستیابی به موفقیت ، داشتن پشتکار در دنبال اهداف ، ایجاد اسنادهای مثبت درباره ی خود و تحمل کردن مشکلات تعریف میشود (۲؛۳) لوتانز معتقد است که بهزیستی روانی در درجه ی اول از عوامل فردی تاثیر می پذیرد که در این میان بر نقش سرمایه روان شناختی تاکید نموده است. از نظر وی ، سرمایه روانشناختی ، سازه ای ترکیبی و به هم پیوسته است که چهار مولفه ادراکی - شناختی یعنی امید ، خوش بینی، خودکارآمدی و تاب آوری را در بر میگیرد (۴). این مولفه ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده و تلاش فرد برای تغییر موقعیت های فشارزا را تداوم میدهد و همچنین او را برای ورود به صحنه عمل آماده میکند. خوش بینی به معنای داشتن انتظارات مثبت برای نتایج و پیامد است و این پیامدها به عنوان عوامل ثابت ، کلی و درونی در نظر گرفته میشوند (۵). تاب آوری نیز سازگاری مثبت در واکنش به شرایط ناگوار است؛ در واقع تاب آوری صرفاً مقاومت منفعل در برابر آسیب ها یا شرایط تهدید کننده نیست ، بلکه فرد تاب آور، مشارکت کننده ی فعال و سازنده ی محیط و پیرامون خود است. در این میان امید، یک حالت انگیزش مثبت با در نظر گرفتن اهداف روشن برا زندگی است؛ در امید، از یک سو، انگیزه خواستن به اراده برای حرکت به سوی اهداف و از طرف دیگر، برررسی راه های مناسب برای حصول اهداف نهفته است. برخوردار بودن از سرمایه روان شناختی ، افراد را قادر میسازد تا علاوه بر مقابله ی بهتر در برابر موقعیت های استرس زا ، کمتر دچار تنش شده ، در برابر مشکلات از توان بالایی برخوردار باشند ، به دیدگاه روشنی در مورد خود برسند و کمتر تحت تاثیر وقایع روزانه قرار بگیرند. لذا این گونه افراد دارای سلامت روان شناختی بالاتر نیز هستند (۶؛۷). ابراهیم زاده در سال ۱۳۹۴ ؛ به مقایسه بهزیستی عاطفی، روان شناختی و سرمایه روانشناختی در خانواده های با و بدون بیمار روانی پرداخت و نتایج تحلیل داده ها نشان می دهد که بین دو گروه در متغیر سرمایه روانشناختی تفاوت معنی داری در سطح ۰/۰۵ وجود دارد (۸). نریمانی و همکاران در سال ۱۳۹۴ مطالعه ای با